

BİLDİRİ KİTABI

3 – 4 – 5 KASIM 2016 ANTALYA

4 YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

Akdeniz Üniversitesi Etkinliğidir

Editör: ***Mehmet Ali Eroğlu***

Bu Etkinlik **AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ** Etkinliğidir.

Kapak ve Sayfa Tasarımı
OM Creative Studio

Fotoğrafik Düzenleme
Ozan Mertcan İnanç

Baskı
TRC Baskı Teknolojileri San. Tic. A.Ş.
Çıplaklı Mah. Farabi Cad. No: 23/14
Döşemealtı / ANTALYA
Kurumlar V.D. : 859 061 8021
Tic. Sicil No. : 89887

ISBN
978-605-66000-0-5

Etkinlik Türü
Ulusal Sempozyum

Panel Katılımcı Sayısı
10 Kişi

Bildiri Katılımcı Sayısı
51 Kişi

Poster Bildiri Katılımcı Sayısı
7 Kişi

Editör
Mehmet Ali Eroğlu

İletişim
mehmetalieroglu07@gmail.com

Bildiri Program Kitapçığında Yer Alıp Sunulmamış Bildiriler Bilim Kurulu, Düzenleme Kurulu, Oturum Başkanlıkları Tarafından Alınan Karar Neticesinde Bildiri Kitabından Çıkarılmıştır.

*Bu katalog, sahibinin izni olmaksızın, katalogun tümünün ve ya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi ile çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz ve katalogta yer alan **metinler, eserler** ve **kaynaklar** sanatçılara aittir. Herhangi bir hukuki sorumluluktan katılımcılar sorumludur.*

OM CREATIVE STUDIO

SEMPOZYUM VE KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa Ünal (Akdeniz Üniversitesi Rektörü)

SEMPOZYUM VE KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ GENEL KOORDİNATÖRÜ

Yrd. Doç. Mehmet Ali Eroğlu (Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)

Sempozyum Koordinatörleri

Öğr.Gör. Ayşegül HAMAMCI (Mehmet Akif Ersoy Üniv.)
Öğr.Gör. Fatma TOKGÖZ (Mehmet Akif Ersoy Üniv.)
Öğr. Gör. Meltem ÖZSAN (Gelişim Üniv.)

Sergi Koordinatörleri

Öğr. Gör. Ferah ŞAVKAR (Bülent Ecevit Üniv.)
Öğr. Gör. Semra KILIÇ KARATAY (Aksaray Üniv.)
Öğr. Gör. Ş. Pınar TUNÇOK (Gelişim Üniv.)

Workshop Koordinatörleri

Öğr. Gör. Feride HASRET (Gelişim Üniv.)
Öğr.Gör. Ayşe YILDIRIM (Mehmet Akif Ersoy Üniv.)
Zuhal DEREBAŞO (Isparta)

Panel Koordinatörleri

Öğr. Gör. Neslihan KILIÇ (Balıkesir Üniv.)
Öğr. Gör. Merve ÖZTÜRK (Bülent Ecevit Üniv.)
Uzm. Zübeyde ŞAHİN (Süleyman Demirel Üniv.)

Sempozyum ve Sanat Etkinlikleri Teknik Ekibi

Harun Karadağ (Yazılım Uzmanı)
Nurgül Emiroğlu (Etkinlik Asistanı)
Ozan Mertcan İnanç (Görsel Tasarım Uzmanı)

Geleneksel ve Kültürel Değerlerimiz Paneli Konuşmacıları

Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU (Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi)
Prof. Dr. Aysen SOYSALDI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Feriha AKPINARLI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran KAYABAŞI (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Taciser ONUK (Emekli Öğr.Üyesi)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Bilim ve Sanat Kurulu

Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet ALKAN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet TAŞGIN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Alaybey KARAOĞLU (Çankırı Karatekin Üni.)
Prof. Dr. Alev KURU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Bülent GÜLBUÇAK (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Faruk TAŞKALE (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üni.)
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. İlhan ÖZKEÇECİ (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmet BOZ (19 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU (Fatih Sultan Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet BAŞBUĞ (Manas Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep EFE (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Remzi DURAN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Hamdi ÜNAL (Beykent Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuran KAYABAŞI (Ankara Üniversitesi)
Prof. Bünyamin ÖZGÜLTEKİN (Kemerburgaz Üniversitesi)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Nuray YILMAZ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Oya SİPAHİOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Feriha AKPINARLI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Aysen SOYSALDI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Günay ATALAYER (Marmara Üniversitesi)
Prof. Şerife ATLIHAN (Marmara Üniversitesi)
Prof. Didem ATİŞ ÖZHEKİM (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Filiz ÖLMEZ (Ahi Evran Üniversitesi)
Prof. Hüseyin ELMAS (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Nihan YAĞIŞAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Siyavush DADASH (Azerbaycan İnce Sanatlar Akademisi)
Prof. Dr.Kuandık YERALİN (Ahmet Yesevi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kemalbek BERKİNBAYEV (Ahmet Yesevi Üniversitesi)
Doç. Dr. Anatolii MOMRYK (Ukrayna Milli Bilimler Akademisi)
Nana JANASHİA (Gürcistan-Tiflis)
Lela GELEİSHVİLİ (Gürcistan-Tiflis)
Feride DEMİRCAN (ABD-New York)
Levan SILAGADZE Görsel Sanatlar Enstitü Başkanı (Gürcistan- Tiflis)

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Nuray YILMAZ (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Oya SİPAHİOĞLU (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (İzmir Ekonomi Üniversitesi)
Prof. Aysen SOYSALDI (Gazi Üniversitesi)
Prof. Feriha AKPINARLI (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer ZAİMOĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatih BAŞBUĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Şemsettin DAĞLI (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Mehmet SAĞ (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Aydın ZOR (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Menekşe Suzan TEKER (Akdeniz Üniversitesi)

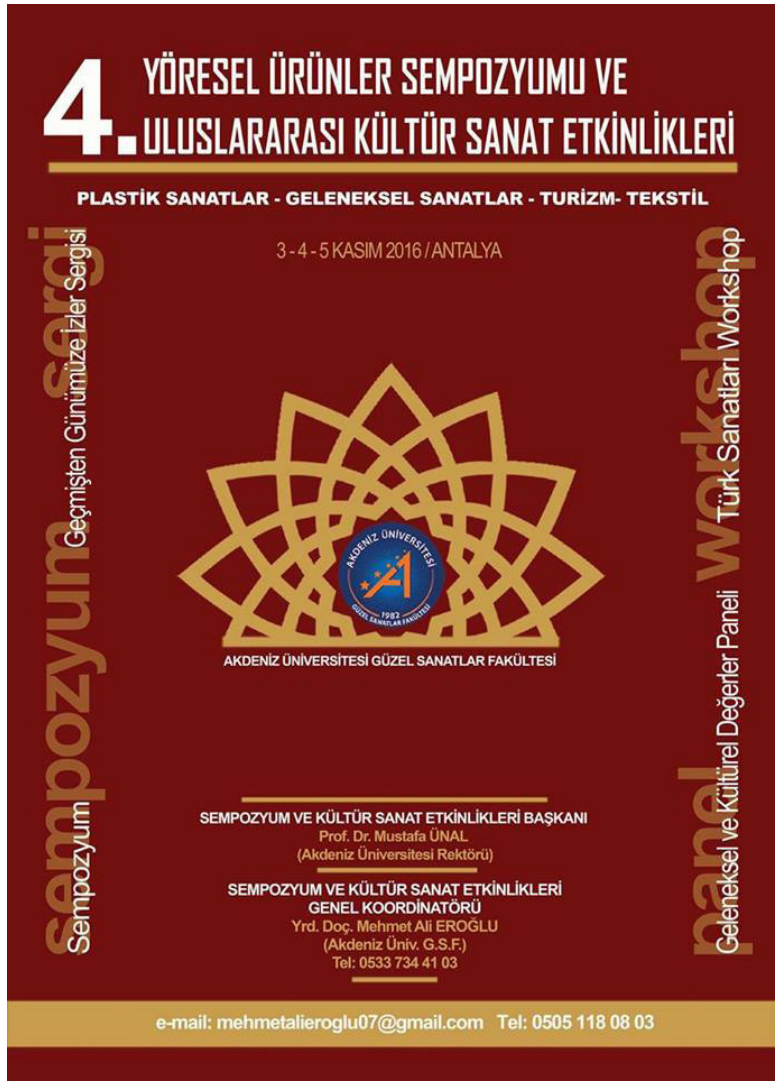
Sergi Küratörü

Yrd. Doç. Mehmet Ali Eroğlu

Sergi ve Workshop Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Emine NAS (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Emine KOCA (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatih ÖZKAFA (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Zuhal TÜRKTAŞ (Selçuk Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatma KOÇ (Gazi Üniversitesi)
Doç. Rengin OYMAN (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Doç. Fatma Nur BAŞARAN (Gazi Üniversitesi)
Doç. İsa ELİRİ (N. Erbakan Üniversitesi)
Doç. Serkan İLDEN (Kastamonu Üniversitesi)
Doç. Sedef ACAR (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Orhan CEBRAİLOĞLU (Selçuk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Mehmet Ali EROĞLU (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Öznur AYDIN (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Özcan ÖZKARAKOÇ (Akdeniz Üniversitesi)
Yrd. Doç. Gül GÜNEY (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Yrd. Doç. Noyan GÜVEN (Kastamonu Üniversitesi)
Yrd. Doç. Oğuz YURTTADUR (Selçuk Üniversitesi)
Yrd. Doç. Ruhi KONAK (Kastamonu Üniversitesi)
Uzm. Ahmet AYTAÇ

4. YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ
3 – 4 – 5 KASIM 2016 ANTALYA

SEMPOZYUM • SERGİ • WORKSHOP • PANEL
3 – 4 – 5 KASIM 2016
ANTALYA

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKULTESİ

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından düzenlenen
4. Yöresel Ürünler Sempozyumu ve Uluslararası Kültür Sanat
Etkinlikleri'nin açılışını onurlandırmanızı dilerim.

Prof. Dr. Mustafa ÜNAL
Akdeniz Üniversitesi Rektörü

4. YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE
ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

SEMPOZYUM • SERGİ • WORKSHOP • PANEL
3 – 4 – 5 KASIM 2016
ANTALYA

ETKİNLİK PROGRAMI

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKULTESİ

3 Kasım 2016

Sergi Açılışı ve Kokteyl
13.30 – 14.15

Açılış Konuşmaları
14.30 – 15.15

Panel Konuşmaları
15.30 – 18.00

4 Kasım 2016

Bildiri Sunumları 09.30 – 17.15

5 Kasım 2016

Aquarium ve Kar Dünyası Gezisi
09.00 – 12.00

Açılış Konuşmaları
13.00 – 16.00

4. YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE
ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

4. YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

3 - 4 - 5 KASIM 2016 / ANTALYA

PANEL

(GELENEKSEL VE KÜLTÜREL DEĞERLER PANELİ)

KONUŞMACILAR

Prof. Dr. Abdullah SOYKAN (Balıkesir Üniv.)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU (Fatih Sultan Mehmet Üniv.)
Prof. Aysen SOYSALDI (Gazi Üniv.)
Prof. Didem Atış ÖZHEKİM (Sakarya Üniv.)
Prof. Elvan ÖZKAVRUK ADANIR (İzmir Ekonomi Üniv.)
Prof. Dr. Feriha AKPINARLI (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU(Balıkesir Üniv.)
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Dokuz Eylül Üniv.)
Prof. Dr. Nuran KAYABAŞI (Ankara Üniv.)
Prof. Nuray YILMAZ (Dokuz Eylül Üniv.)
Prof. Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ (Akdeniz Üniv.)
Prof. Oya SİPAHİOĞLU (Dokuz Eylül Üniv.)
Prof. Dr. Taciser Onuk (Emekli)
Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN (Ankara Üniv.)

SEMPOZYUM VE KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ
GENEL KOORDİNATÖRÜ
Yrd. Doç. Mehmet Ali EROĞLU
(Akdeniz Üniv. G.S.F.)
Tel: 0533 734 41 03

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKULTESİ

e-mail: mehmetalieroglu07@gmail.com Tel: 0505 118 08 03

4. YÖRESEL ÜRÜNLER SEMPOZYUMU VE
ULUSLARARASI KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ
3 – 4 – 5 KASIM 2016 ANTALYA

İçindekiler

4. Yöresel Ürünler Sempozyumu ve Kültür Sanat Etkinlikleri Konuşmaları

Prof. Dr. Mustafa ÜNAL (Akdeniz Üniversitesi Rektörü)
Sempozyum ve Sanat Etkinlikleri Başkanı **12**

Yrd. Doç. Mehmet Ali Eroğlu (Akdeniz Üniversitesi Öğretim Üyesi)
Sempozyum ve Sanat Etkinlikleri Koordinatörü **13**

Geleneksel ve Kültürel Değerlerimiz Konulu Panel Konuşmaları

ABDULLAH SOYKAN "Yöresel ve Geleneksel Ürünler Açısından Coğrafi İşaretlemenin Önemi ve Ekonomik Getirileri" **14**

AYDIN UĞURLU "Anadolu'nun Geleneksel Ve Yöresel Dokumaları" **24**

AYSEN SOYSALDI "Yöresel Ürünlerden El Dokuması Halı-Kilim Üretiminin Sürdürülebilirliği ve Bir Örnek" **29**

H. FERİHA AKPINARLI "Yerel Kalkinma Projelerinin Önemi" **35**

NECDET HACIOĞLU "Turizmde Yeni Gelişmeler – Eğilimler" **44**

NESRİN ÖNLÜ "Yöresel Dokumaların Yaşatılmasına Ve Sürdürülebilirliğine İlişkin Yapılan Çalışmalara Örnekler" **51**

NURAN KAYABAŞI "Bitkisel Boyacılık Uygulamaları Ve Elde Edilen Renkler" **54**

ORHAN ÖZÇATALBAŞ "Geleneksellik, Modernleşme ve Kırsal Miras" **58**

TACİSER ONUK

ELVAN ÖZ KAVRUKADANIR

4. Yöresel Ürünler Sempozyumu ve Kültürel Sanat Etkinlikleri Bildiriler

ADEM ÇOLAK – H. FERİHA AKPINARLI "Kahramanmaraş Cicim Dokumalarının Renk, Motif ve Kompozisyon Özellikleri" **60**

AHMET AYTAÇ "Kazak Sanatçı Marat Turğumbay ve Sanatsal Dokumaları" **71**

ASUMAN SOYLU "Onlar Grubu" **77**

AYDIN ZOR – HATİCE ÖZER "Türk Kültüründe Yer Alan Damgalar ve Dağ Keçisi Motifi" **83**

AYSEN SOYSALDI – VEDAT ÜNALDI "Türkiye'de Tekstil Eser Koruma Ve Onarımında Mesleki Yeterliliklerin Oluşturulması Ve Önemi" **93**

BANU YILMAZ AKYÜREK "Geçmişten Günümüze Yün Lifi Ve Keçe Kullanımının İncelenmesi Ve Kepenek Üretimi" **99**

BERNA İSTİFOĞLU ORHON "Tasarımda Organizasyon İlkeleri Ve "Tekrar" İlkesi İle Uygulama Örneği" **109**

BERVAN DEMİR – MERAL AKKAYA ÖZOMAY – HALUK DUĞA – NİGAR MERDAN "Muğla Yeşilyurt Dokumalarının Ekolojik Yöntem İle Terbiyesi" **117**

CENNET ŞEYMA KARABACAK – SEMA ÖZKAN TAĞI "Tekstil Yüzeylerinin Doğal Malzemeler Kullanılarak Renklendirilmesi Ve Desenlendirilmesi" **123**

ÇİĞDEM ERTİKİN "Bazı Türk Motiflerinin Geçmişten Geleceğe Aktarımını Tasarlayan Tasarımcılar" **126**

DERYA AVCI "Genç Mir Başlığı ve Tanıtma Çalışmaları" **137**

EBRU ATEŞOK "Kırıkkale İli, Ahılı Köyü Geleneksel Testi Üretimi" **145**

ELVAN KUMTEPE – SIDIKA ÇETİN "Yarı Göçer Toplumlarda Sürdürülebilir Mimari Geleneğin İncelenmesi: Şarkikaraağaç / Gedikli Köyü Örneği" **152**

EMEL ÇOLAK – SEMA ÖZKAN TAĞI "Tekirdağ İli El Dokumacılığı" **160**

ETİ AKYÜZ LEVİ – BURCU YAZAR "Koruma - Turizm Etkileşimi (Antalya Örneği)" **168**

FATMA KOÇ – EMİNE KOCA – LEYLA KAYA DURMAZ "İzmir İli Kemalpaşa İlçesi Tahtacı Kadın Giysileri" **179**

GÖKÇE CEBECİ – NESLİHAN ÇAMURDAN – EMEL YILDIRIM "Karadeniz Bölgesi Yöresel Giysilerin Turizme Etkisi" **190**

GÖZDE BURSALIGİL "Creatisity: Kalkınma için Sosyal Girişimcilik"; 2016 Sinop-Hal Projesi Kapsamında Çalışılan Yöresel Kumaş Dokumalarının Kullanıldığı Tasarım Örnekleri" **199**

H. FERIHA AKPINARLI – ÖZGE ÖZTÜRK "Kastasmonu İli Şeyh Şaban-I Veli Müzesi'nde Bulunan Kilimlerin İncelenerek Tekstil Yüzey Tasarımında Uygulanması" **207**

HALUK DUĞA – BERVAN DEMİR – HABİP DAYIOĞLU – NİGAR MERDAN "Yöresel Kastamonu Bezinin Kök Boya İle Boyanmasında Farklı Mordan Maddelerinin Materyalin Boyama Özelliklerine Etkilerinin İncelenmesi" **214**

HANİFE GÜNEŞ YARMACI – FATMA NUR BAŞARAN "Çanakkale Yenice Yöresi Oyacılık Sanatı" **219**

HARUN DİLER – SERHAT GÜLEBENZER "Geleneksel Türk Konut Mimarisi Kapsamında Geleneksel Tokat Evlerinin Mimari Ve İç Mekan Açısından İncelenmesi" **231**

İBRAHİM ÜNER – FATMA NUR BAŞARAN "Tekstilde Sürdürülebilirlik İçin Yöresel Ürünlerin Yaşam Döngüsü Değerlendirmesindeki Rolü: Çaput Dokumacılığı Örneği" **241**

MAHMUT DAVULCU "Antalya-Kumluca'da Bıçakçılık Sanatı: Gardıç Bıçağı" **251**

MEHMET ALİ EROĞLU "Kızılderili ve Anadolu Kültürü Arasındaki Benzerlikler Konu A.B.D. Araştırma Projesi" **259**

MEZAHİR ERTUĞ AVŞAR – LALE AVŞAR "Selçuklu Seramik Sanatına Yeniden Bakış" **264**

MİNE CAN "Manastır Kültür Müzesi'nde Sergilenen İşlemeli Ürünlerin İncelenmesi" **296**

MUTLU ALTINAY "Muğla İli Milas İlçesi Çomakdağ – Kızılağaç Mahallesi Geleneksel Kadın Baş Giysisi Özellikleri" **278**

MUTLU KÖPÜKLÜ "Şişe biçimli formların kişisel üslupta ulama tekniği ile çömlekçi çarkında oluşturulması" **287**

NECATİ DEMİR "Orta Karadeniz Bölgesinde Sepet Ve Sepetçilik" **296**

NİHAN KOCAMAN "Altınyayla (Dirmil) Geleneksel Konut Dokusu" **299**

ONURCAN ERDAL "Nasreddin Hoca Mirasının Konya Akşehir'de Bulunan Hediyelik Eşya Üretimine Yansıması" **308**

ÖZGÜN CAN "Balıkesir İli Geleneksel Erkek Giysilerinin İncelenmesi Ve Öneriler" **313**

ÖZNUR AYDIN – SONGÜL KARAGÖL "Kültür – Sanat Birleşimi İle İstihdam Örneği: Gül Evi Projesi" **324**

SEBAHAT KILIÇ – CANAN GENCE DELİDUMAN "Safranbolu Ve Çevresinde Geleneksel El Sanatları Uygulamalarına Bir Örnek: Alçı Vitray (Revzen) Pencereler" **331**

SEMA ÖZKAN TAĞI – SEHER VURAL "Malatya'da Folklorik Yapma Bebekçiliğin Yöre Kültürünün Tanıtılmasındaki Önemi Ve Aile Ekonomisine Katkısı" **344**

SEMRA KILIÇ KARATAY – N.RENGİN OYMAN "Niğde İli Obruk Köyü Havlı Dokumalarında Kullanılan Motiflerin Sınıflandırması" **351**

SERAP TANRISEVER "Mardin-Kızıltepe İlçesi Geleneksel Kadın Kıyafetleri" **361**

SERNA UÇAR – SEMA YALÇIN "Yazmacılık Sanatı Üzerine İnovatif Moda Tasarımı Projesi" **368**

SERVET SENEM UĞURLU "Çanakkale Yöresi Halılarındaki Çeşitlilik" **375**

SEVDA EMLAK "Amasya'da Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'nin Mesnevîsinin Bir Nüshasının Tezyinatı" **379**

SEZİN ERBİL KARA – FİKRET AYDOĞDU "Nazara Karşı Kullanılan İslami Değer İçerikli Simgeselleşmiş Yazıların Kütahya Çini Uygulamalarındaki Görünümü Üzerine Bir Araştırma" **388**

SONGÜL KURU – EMEL GÜR "Elazığ Yöresi Geleneksel Erkek Ayakkabıları" **395**

ŞEBNEM SOYGÜDER BATURLAR "Türk Halk Kültüründe Mavi'nin Sembolik Değeri ve Geleneksel Türk Sanatındaki En Önemli Yansıması Nazar Boncuğu" **401**

TALAT ÇELEBİ "Akseki Geleneksel Mimarisinden Bir Örnek: Ahmet Yılmaz Evi" **408**

TUĞBA SEFEROĞLU "Bursa Yörelerinde Giyilen Kadın Şalvarlarının İncelenmesi" **418**

TÜRKAN KAYSER "Bilecik İli Bayırköy Kasabası Geleneksel Kadın Ve Erkek Gömlekleri" **428**

ÜLKÜ KÜÇÜKKURT "Hans Dernschwam'ın "İstanbul Ve Anadolu'ya Seyahat Günlüğü"nde Yer Alan Tekstil Unsurları" **438**

YİMİNGJİANG ABUDUREYİMU "Uygur El Sanatları Kültürünün Araştırması" **447**

ZEHRA PALA "Konya Etnografya Müzesinde Bulunan 20. yy'a Ait Bir Grup Kırşehir Halısı" **453**

ZÜBEYDE ŞAHİN "Minyatürde 15-17. Yy Laleleri" **464**

ZÜLBİYE SEVGİLİ POLAT " Ortaçağ İslam Cilt Sanatı Ve Tekniği" **475**

Poster Bildiriler

AYŞE UYGUR "Geçmişten Günümüze Halı Ve Kilimlerde Kullanılan Boyarmaddelerin Haslıkları" **488**

AYŞEGÜL TÜRK "Turgut Zaim Resimlerinde Hayvan İmgesi Ve Görsel Çözümlemeler" **494**

BERVAN DEMİR – FİLİZ YILDIZ – ŞEYDA EYÜPOĞLU – MUJGAN DUMAN "Deri Ürünlerin Ekolojik Yöntemlerle Boyanması" **499**

DERYA BARAN "Duchamp'ın Sözcük Oyunları" **505**

METİN ŞEN "Cumhuriyet Dönemi Türk Heykel Tarihi İlk Heykel Sanatçıları: Ali Hadi Bara, Zühtü Müridoğlu" **510**

RUKİYE GÖK KAPLAN "Silifke (Mersin) Kabasakallı Köyü Çul Dokumaları Desen Özellikleri" **517**

SEDA DİLAY "Geçmişten Günümüze Kültürel ve Tarihsel Değer Taşıyan Mimari Yapıların Turizm Açısından Yörelerin Kalkınmasına Etkisi (Karaman Örneği)" **525**

MUĞLA YEŞİLYURT DOKUMALARININ EKOLOJİK YÖNTEM İLE TERBİYESİ

Bervan Demir [1], Meral Akkaya Özomay [1], Haluk Duğa [2] Nigar Merdan [2]

Özet

Muğla yöresinde el dokumacılığı antik dönemlere kadar dayanmaktadır. Muğla Yeşilyurt'ta yöre dokumalarında ipekten çok pamuk kullanılmakta olup, Yeşilyurt ilçesinde çok az sayıda el dokuma tezgâhında üretim devam ettirilmeye çalışılmaktadır. Bugün daha çok ev tekstili ve dekoratif amaçlı olarak kabul gören dokumalardan gömlek, bluz ve elbise türü giysi de yapılmaktadır. Kumaşların ipek, pamuk ve yünden oluşan iplikleri geçmişte kök boya ile boyanırken, boyama işlemi yerini kimyasal boyalara bırakmıştır. Kumaşların eni 60 cm.dir.

Bu araştırmada ham renkteki Yeşilyurt el dokumalar, hidrofilitesini arttırmak için çevre dostu maddelerle işleme tabi tutulmuştur. Çalışmada at kestanesi özütü, pirinç kavı ve hidrojen peroksit ile farklı konsantrasyonlarında çalışılmış ve materyalin kullanılan yöntemler açısından renk değerleri karşılaştırılmıştır. Ayrıca ön terbiye işlemi yapılmış olan materyaller kök boya bitkisinden ekstrakte edilen boya ile boyanmış renk kuvveti yani K/S değerleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeşilyurt el dokumaları, kök boya, ekolojik ön terbiye, at kestanesi özütü, pirinç kavı, hidrojen peroksit, K/S, CIELab

Ecological Finishing of Muğla Yeşilyurt Hand Weavings

Hand weaving dates back to the ancient times in Muğla region. Cotton is used more frequently than silk in Muğla Yeşilyurt and very few hand looms have survived in Yeşilyurt province. Today, shirts, blouses, and dresses are woven as well as decorative weavings and home textiles. In the past, silk, cotton and wool yarns of the fabrics were dyed with madder, but have been replaced by chemical dyes. The fabric width is 60 cm.

In this study, raw-colour hand weavings of Yeşilyurt were processed using eco-friendly substances to increase hydrophility. Also, horse chestnut flour extract and rice husk were worked on in different concentrations and CIELab, K/S values of the material were compared in terms of the methods employed.
Also the materials of which pre-finishing processes were done were dyed with the extract obtained from the madder plant and K/S values of the dyeings were identified.
Keywords: Yeşilyurt hand weavings, madder, ecological pre-finishing, chestnut extract, brass punky, hydrogen peroxide

1. Giriş

Son yıllarda, hava ve su kirliliğinin önüne geçmek için çevre dostu ürünlerin ve çevre dostu üretim yöntemlerinin kullanımı önemli hale gelmiştir. Tekstil endüstrisinde sentetik toksin azo ve benzidine boyaların kullanımının yasaklanması üzerine doğal boyaların kullanımı yeniden gündeme gelmiştir. Doğal kaynaklardan elde edilen boyalar sürdürülebilir, ekolojik, biyolojik olarak bozulabilmesi ve çevre dostu olmaları, çevre bilincinin önemli hale geldiği günümüzde doğal boya kullanımını tercih nedeni haline getirmiştir. Araştırmacılar çeşitli doğal boyaları kına[1], safran[2], ceviz[3], kırmızı soğan[4], kantaron[5], mürver[6], sığırkuyruğu[7] ve kök boya [8] kullanarak tekstil materyalini renklendirmişlerdir.
Tekstil materyallerin doğal boyalar ile renklendirilmesinde, boyama özelliklerini iyileştirmek için mordanlama prosesi uygulanır. Mordanlama prosesi boyama işleminden önce, boyama işlemi ile birlikte ve boyama işleminden sonra gerçekleştirilebilir. Metal tuzları mordan maddesi olarak kullanılan en yaygın kimyasallardır. Ancak doğal boyamacılıkta kimyasal kullanımını ortadan kaldırmak için doğal mordan madde arayışları hız kazanmıştır.

Kök boya eski çağlardan beri tekstil materyallerinin renklendirilmesinde kullanılan doğal bir boyarmaddedir. Günümüzde de araştırmacılar çeşitli tekstil materyallerini kök boya ile çeşitli yöntemlerle renklendirmişler ve boyama özelliklerini iyileştirmek için çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Yusuf ve arkadaşları yün liflerini farklı konsantrasyonda potasyum alüminyum sülfat ve metal tuzları ile ön işleme tabi tutmuş ve ardından kök boya bitkisinden elde edilen doğal boya ile yün liflerini boyamıştır. Boyamaların renk ve haslık özelliklerinin geliştirdiği belirtilmektedir[9]. Başka bir çalışmada kalay tuzları ile mordanlandıktan sonra kök boya ile boyanmış örneklerin yün üzerinde renk kuvveti, haslık ve antifungal özellikleri incelenmiştir[10]. Yün liflerinde boyama özelliklerini geliştirmek için proteaz enziminin kullanıldığı çalışmada ise örneklerin kopma dayanımının arttığı, ışık haslık değerlerinde çok az gelişme olduğu belirtilmektedir [11].

Muğla ve yöresinde dokuma kültürünün geçmişi M.Ö. 6. yy. a kadar inmektedir. Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Cumhuriyetin ilk yıllarında da Muğla'da yaygın bir dokumacılık geleneği vardı[12]. Günümüzde yaygın olmasa da bu bölgede geleneksel el dokumalar üretilmektedir. Muğla'da ipekli dokumacılık ve pamuklu dokumacılık olmak üzere iki tür dokumacılık yapılmaktadır. İpekli dokumalar Bürümcük, Sadakor ve Yüzünakmadır. Pamuklu dokumaların en bilinenleri ise Kaputbezi, Pötikare, Çarşaf, Peştamal, Sofralık, Peşkir ve Namazlıktır[13]. Bu araştırmada yöreden temin edilen %100 pamuklu çarşaflık el dokuma bezin renk özellikleri incelenmiştir.

Bu çalışmada Muğla yöresinden elde edilen el dokuması kumaşlar doğal mordan maddeleri ile ön işleme tabi tutulmuş ve ardından kök boya ile boyanmıştır. Numunelerin boyama özellikleri kullanılan mordan çeşidi açısından incelenmiştir.

2.Materyal ve Metod

Çalışmada 180 g/m^2 ağırlığında atkı ve çözgü iplik numarası 24/2 Ne olan ve bezayağı örgüsünde %100 pamuklu el dokuma kumaş kullanılmıştır.

2.1.Hidrojen Peroksit ile Ağartma

2 gram ham pamuklu materyal, flotte oranı 1/20 olan flotteye eklenen 6 ml/l hidrojen peroksit(%50), 0.8 g/l sodyum hidroksit, 0.3ml/l Rucowet(ısaltıcı-Rudolf), 1g/l Ruco-stab (peroksit stabilizatörü- Rudolf) ile 90°C'de 45 dakika çalışılarak ağartıldı.

2.2.Doğal Mordanların Ekstrakte Edilmesi

10,15 ve 20 gram pirinç kavı ve at kestanesi unu ayrı ayrı olmak üzere 250 ml su içerisinde kaynatılmak sureti ile elde edildi. Mordan ekstraktı süzülerek kullanıma hazırlandı. Bu hazırlanan mordan maddeleri içerisinde 1 saat materyal kaynatıldı. Üzerinde %60 flotte alacak şekilde fazla suyu uzaklaştırıldı.

2.3.Boyanın Ekstrakte Edilmesi

5 gram kök boya bitkisi 500 ml su da 1 saat kaynatılmak sureti ile ekstrakte edildi. Filtre edilerek boyamaya hazır hale getirildi**.** Her bir mordanlanan numune için 200 ml kök boya flottesi kullanıldı. Bu flotte içerisinde materyal 1 saat boyandıktan sonra 12 saat flotte içerisinde bekletildi. Boyamaların önce taşar (500 ml soğuk su), ardından 80 °C'de sıcak su (500 ml su), ve en sonunda da kaynar sabunlama (1 g/l anyonik yıkama maddesi ile) yapıldıktan sonra soğuk durulama(500 ml su) ile işlemlere son verildi.

2.4.Boyamaların Renk Ölçümleri

Boyanmış örneklerin renk ölçümleri Datacolor SF 600 Renk Ölçüm Cihazı ile Datamaster bilgisayar programı kullanılarak CIELab sistemine göre gerçekleştirilmiştir. Ölçümler, D_{65} illuminatı altında 10° standart gözlemci kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Boyanmış kumaşların renkleri, CIELab renk koordinatları (L*,a*,b*,C* ve h) Formül 1, renk kuvveti değerleri de (K/S) Kubelka-Munk eşitliğinden Formul 2 kullanılarak hesaplanmıştır[14]. Boyamaların renk ölçümlerinde hidrojen peroksitle ağartılmış ve ardından boyanmış örnek standart olarak kabul edilmiştir.

$$\Delta E^* = [(\Delta L^*)^2 + (\Delta a^*)^2 + (\Delta b^*)^2]^{1/2} \quad (1) \qquad K/S = (1-R)^2/2R \quad (2)$$

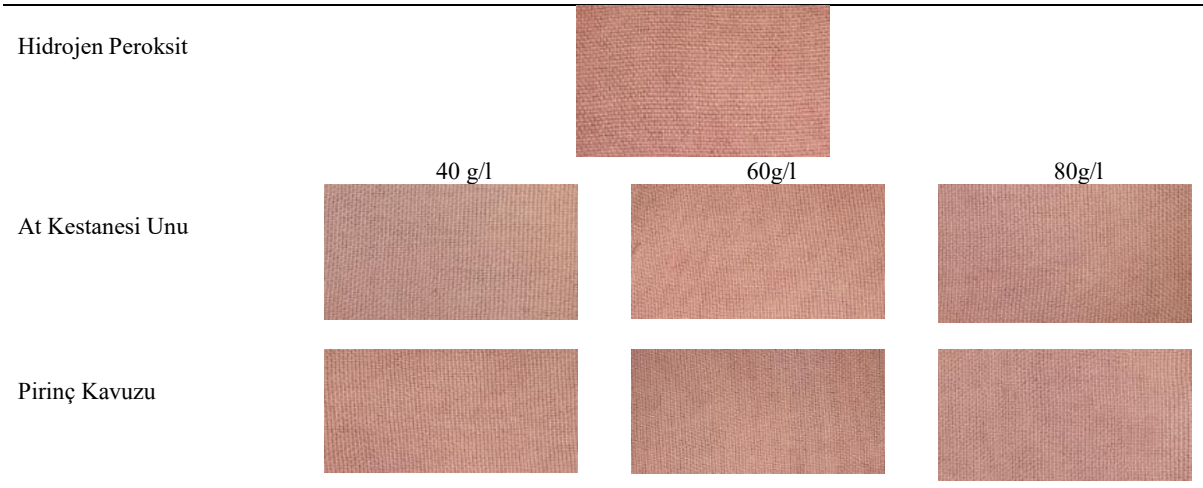
Burada R; maksimum absorbsiyondaki dalga boyunda lifin reflektans değeri, K; absorbsiyon katsayısı, S; scattering katsayısıdır.

3. ÖLÇÜM SONUÇLARI

3.1. Renklerin Subjektif Değerlendirilmesi

Tablo 1'de boyamaların renklerinin subjektif görüntüleri yer almaktadır.

Tablo 1. Renklerin Subjektif Değerlendirmesi

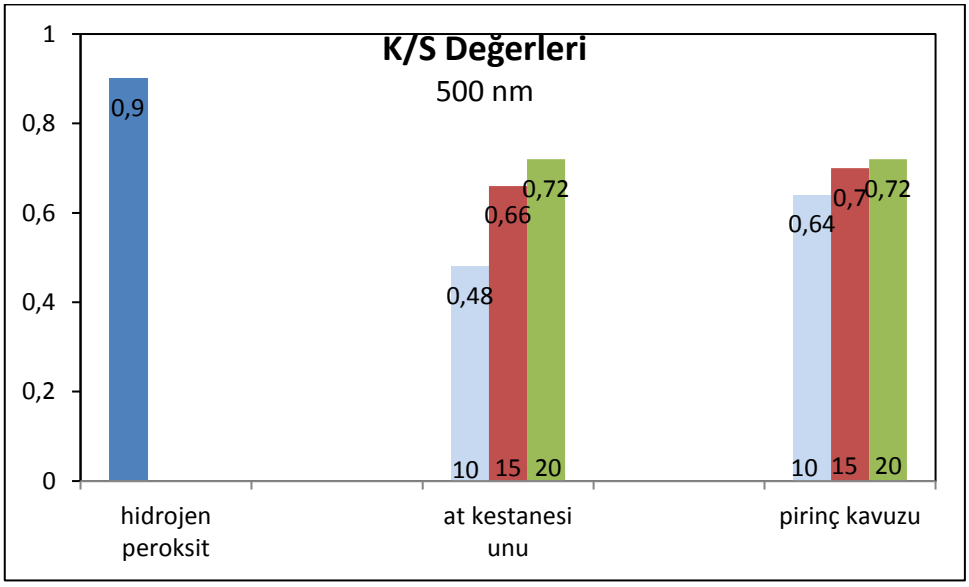

Tablo 2' de ölçümlere ait 400- 700 nm dalga boyundaki K/S değerleri yer almaktadır. Bütün boyamalar için renk kuvvetinin en yüksek olduğu değer 500 nm dalga boyunda elde edilmiştir. Şekil 1'de bu dalga boyundaki renk kuvveti değerleri karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 2. 400-700 nm'de Her bir Dalga Boyu için Hesaplanan K/S Değerleri

	HİDROJEN PEROKSİT	AT KESTANESİ			PİRİNÇ KAVI		
K/S		40	60	80	40	60	80
400	0,96	0,65	0,75	0,83	0,9	0,86	0,94
410	0,8	0,48	0,59	0,65	0,71	0,69	0,77
420	0,7	0,37	0,49	0,54	0,6	0,6	0,67
430	0,67	0,35	0,46	0,51	0,58	0,58	0,64
440	0,65	0,33	0,45	0,5	0,56	0,57	0,62
450	0,65	0,34	0,46	0,51	0,57	0,58	0,62
460	0,69	0,37	0,5	0,55	0,58	0,6	0,64
470	0,73	0,39	0,54	0,59	0,6	0,63	0,66
480	0,77	0,41	0,57	0,63	0,61	0,65	0,67
490	0,84	0,45	0,62	0,68	0,63	0,68	0,69
500	0,9	0,48	0,66	0,72	0,64	0,7	0,72
510	0,87	0,46	0,64	0,69	0,63	0,69	0,7
520	0,83	0,44	0,61	0,66	0,6	0,66	0,67
530	0,83	0,44	0,61	0,67	0,59	0,65	0,66
540	0,8	0,43	0,59	0,65	0,57	0,63	0,64
550	0,68	0,35	0,5	0,54	0,51	0,56	0,56
560	0,51	0,26	0,38	0,41	0,42	0,47	0,46
570	0,38	0,19	0,28	0,31	0,34	0,38	0,38
580	0,29	0,14	0,22	0,24	0,28	0,31	0,31
590	0,22	0,11	0,17	0,19	0,23	0,26	0,25

600	0,18	0,09	0,14	0,15	0,19	0,22	0,21
610	0,15	0,07	0,11	0,13	0,16	0,19	0,18
620	0,12	0,06	0,09	0,11	0,14	0,16	0,15
630	0,1	0,05	0,08	0,09	0,12	0,14	0,13
640	0,08	0,04	0,07	0,08	0,1	0,12	0,11
650	0,07	0,04	0,06	0,07	0,08	0,1	0,09
660	0,06	0,03	0,05	0,06	0,07	0,08	0,08
670	0,05	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07	0,07
680	0,04	0,02	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06
690	0,04	0,02	0,04	0,04	0,05	0,06	0,05
700	0,04	0,02	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05

40-60-80 g mordan/ l su

Şekil 1. 500 nm Dalga boyu için Hesaplanan K/S Değerleri

Boyamaların CIELab sistemine uygun renk ölçümlerinde hidrojen peroksitle ağartılmış ve ardından mordanlanmadan kök boya ile boyanmış örnek standart olarak kabul edilmiştir.40, 60 ve 80 g / l konsantrasyonlarda hazırlanan at kestanesi unu ekstraktı ile (biyo mordan) mordanlandıktan sonra kök boya boyanmış örneklere ait CIELab değerleri Tablo 3'de yer almaktadır. Bütün boyamalarda toplam renk farkı (ΔE* değeri) kabul edilen değerlerin üzerindedir. ΔE* < 1 ise, iki renk arasında fark çok az; ΔE* > 1 ise çok fazladır. Biyomordan konsantrasyonu arttıkça boyamaların standartla arasındaki toplam renk farkı azalmaktadır.

Açıklık-koyuluk ekseninde (ΔL*), boyamalar standarttan daha açıktır. Mordan konsantrasyonu arttıkça renk açıklığı azalmıştır. Kırmızı-Yeşil ekseninde (Δa*), kırmızı nüans azalmış yeşil nüans artmıştır. Mordan konsantrasyonu arttıkça yeşil nüans azalmıştır. Sarı-Mavi ekseninde (Δb*) ise boyamalarda mavi nüans artmıştır. Boyamaların doygunluğu standarttan daha azdır.

Tablo 3. At Kestanesi Unu ile Mordanlandıktan Sonra Kök Boya ile Boyanmış Örneklerin CIELab Değerleri

	At Kestanesi Unu					
	ΔE*	**ΔL***	**Δa***	**Δb***	**ΔC***	**ΔH***
40	8.032	7.035	-3.480	-1.706	-3.871	-0.176
60	4.295	3.279	-2.092	-1.822	-2.632	-0877
80	3.405	2.220	-2.028	-1.598	-2.490	-0.683

Pirinç kavuzu ekstraktı 10, 15 ve 20 g /250 ml konsantrasyonlarda hazırlandıktan sonra bu ekstraktlarda mordanlandıktan sonra kök boya ile boyanmış örneklere ait CIELab değerleri Tablo 3'te yer almaktadır. Boyamaların tamamında toplam renk farkı (ΔE* değeri) kabul edilen değerlerin üzerindedir. Mordan konsantrasyonu arttıkça boyamaların standartla arasındaki toplam renk farkı azalmaktadır. Boyamalar standarttan daha açıktır ve mordan konsantrasyonu arttıkça renk açıklığı azalmıştır. Kırmızı-Yeşil ekseninde (Δa*), kırmızı nüans azalmış yeşil nüans artmıştır. Mordan konsantrasyonu arttıkça yeşil nüans azalmıştır. Sarı-Mavi ekseninde (Δb*) ise boyamalarda mavi nüans artmıştır. Boyamaların doygunluğu standarttan daha azdır(Tablo 4).

Tablo 4. Pirinç Kavuzu ile Mordanlandıktan Sonra Kök Boya ile Boyanmış Örneklerin CIELab Değerleri

	Pirinç Kavuzu					
	ΔE*	**ΔL***	**Δa***	**Δb***	**ΔC***	**ΔH***
40	6.525	1.966	-6.200	-0.512	-5.766	2.337
60	5.947	0.777	-5.562	-1.956	-5.873	0.518
80	5.560	0.739	-5.307	-0.409	-4.886	2.113

4.SONUÇLAR ve DEĞERLENDİRME

- Bütün boyamalar için renk kuvvetinin en yüksek olduğu değer 500 nm dalga boyunda elde edilmiştir.
- 40, 60 ve 80 g/l konsantrasyonlarda hazırlanan at kestanesi unu ekstraktı ile mordanlandıktan sonra boyanmış örneklerde, toplam renk farkı (ΔE* değeri) kabul edilen değerlerin üzerindedir. Biyomordan konsantrasyonu arttıkça boyamaların standartla arasındaki toplam renk farkı azalmaktadır.
- Pirinç kavuzu ekstraktı 40, 60 ve 80 g / l konsantrasyonlarda hazırlandıktan sonra bu ekstraktlarda mordanlandıktan sonra kök boya ile boyanan örneklerin tamamında toplam renk farkı (ΔE* değeri) kabul edilen değerlerin üzerindedir. Mordan konsantrasyonu arttıkça boyamaların standartla arasındaki toplam renk farkı azalmaktadır.
- At kestanesi unu ve pirinç kavuzu ekstraktları ile mordanlanmış ve ardından kök boya ile boyanmış örneklerde Kırmızı-Yeşil ekseninde (Δa*), kırmızı nüans azalmış yeşil nüans artmıştır. Mordan konsantrasyonu arttıkça yeşil nüans azalmıştır. Sarı-Mavi ekseninde (Δb*) ise boyamalarda mavi nüans artmıştır. Boyamaların doygunluğu (ΔC* değeri) ise standarttan daha az yani daha mattır.
- Bazı metalik mordanların çevre açısından sakıncalı olması nedeni ile çevreye zarar vermeyen biyo mordanların kullanılabilirliği için araştırmaların sürdürülmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1.Badri, B.M., Burkinhaw, S.M. (1993), Dyeing of wool and naylon 6.6 with Henna and Lawsone, Dyes and Pigments, 22 (1), 15-25.
2. Tsatsaroni, E.G., Elefheriadis, I.C. (1994), The colour and fastness of natural saffron, Journal of the Society of Dyers and Colourist, 110 (9), 313-315.

3. Camcı N. (2004). Extraction of dyestuff from cocoon of walnut (Juglans regia L): Dyeing of wool, feathered-leather and cotton. Thesis of Master of Science. Gaziosmanpaşa University.
4. Seyfikli D., (2009). Investigation of dyeing properties of mordanted with willow extract of wooden and fiber samples. Thesis of Master of Science. Gaziosmanpaşa Universty.
5. Eray F., (2006). The analysis of the fabrics dyeing with the St. John's wort (Hypericum scarbrum L.) plant extraction substance and its properties. Thesis of Master of Science. Gazi Universty.
6. Atkinson M.D., Atkinson E., (2002), Sambucus nigra L.Journal of Ecology, 90 (5), 895-923.
7. Sönmez H.Y.(1992). Useablity of Verbascum asperiloides and Arnebia densiflora extracts in wool dyeing. Doctor of Philosophy Thesis. Cumhuriyet Universty.
8. Lombardi, L., Serafini, I., Guiso, M., Sciubba, F., Bianco, A. (2016), A new approach to the mild extraction of madder dyes from lake and textile, Microchemical Journal, 126, 373-380.
9. Yusuf, M., Islam, S., Khan, M.A., Mohammad, F. (2016), Investigation of the colourimetric and fastness properties of wool dyed with colorants extracted from Indian madder using reflectance spectroscopy, Optik-International Journal for Light and Electron Optics, 127 (15), 6087-6093.
10. Yusuf, M., Shahid, M., Khan, M.I., Khan, S.A., Khan, M.A., Mohammad, F. (2015), Dyeing studies with henna and madder: A research on effect of tin (II) chloride mordant, Journal of Saudi Chemical Society, 19 (1), 64-72.
11. Parvinzadeh, M. (2007), Effect of proteolytic enzyme on dyeing of wool with madder, 40 (7), 1719-1722.
12. Kızılcabölük Geleneksel Dokumalar Sempozyumu, s: 174, 187-188. P.Ü. Meslek Yüksekokulu ve Kızılcabölük Belediyesi, 2008, Denizli.
13.Akça, B., Avcı, M.(2012), "942-1950 Arası Anadolu'da Bir Dokumacılık Kurumu: Muğla Güzelyayla Dokumacılar Kooperatifi, Arış Dergisi, Sayı 7, Sayfa:6.
14.Fairchild, M.D., Color Appearance Models, 1997, ISBN 0-201-63464-3, Addision Westley Longman, Inc.

-0-